

การอภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลของการรักษาเชิงจิตวิทยาทางอาชีพแบบกลุ่ม ต่อความพร้อมทางอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่มีความต้องการช่วยเหลือในการเตรียมพร้อมทางอาชีพ มีสมมติฐานในการวิจัย ดังนี้

1. นักเรียนกลุ่มทดลองที่ได้รับการรักษาเชิงจิตวิทยาทางอาชีพแบบกลุ่ม หลังการทดลองจะมีค่าเฉลี่ยคะแนนความพร้อมทางอาชีพ ด้านทัศนคติต่ออาชีพ และด้านการประเมินความสามารถทางอาชีพสูงกว่านักเรียนกลุ่มควบคุม

2. นักเรียนกลุ่มทดลองที่ได้รับการรักษาเชิงจิตวิทยาทางอาชีพแบบกลุ่ม หลังการทดลองจะมีค่าเฉลี่ยความพร้อมทางอาชีพ ด้านทัศนคติต่ออาชีพและด้านการประเมินความสามารถทางอาชีพสูงกว่าก่อนการทดลอง

จากการวิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ย คะแนนความพร้อมทางอาชีพทั้งด้านทัศนคติต่ออาชีพ และด้านการประเมินความสามารถทางอาชีพของนักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ในระยะก่อนและหลังการทดลอง (ตามตารางที่ 2 ถึงตารางที่ 4) ปรากฏว่า ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสนับสนุนสมมติฐานทั้ง 2 ข้อ ซึ่งสามารถอภิปรายผลการวิจัยดังนี้ คือ

การที่นักเรียนกลุ่มทดลอง ที่ได้รับการรักษาเชิงจิตวิทยาทางอาชีพแบบกลุ่ม หลังการทดลอง มีค่าเฉลี่ยคะแนนความพร้อมทางอาชีพด้านทัศนคติต่ออาชีพ และด้านการประเมินความสามารถทางอาชีพสูงกว่านักเรียนกลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และนักเรียนกลุ่มทดลองที่ได้รับการรักษาเชิงจิตวิทยาทางอาชีพแบบกลุ่ม หลังการทดลองมีคะแนนความพร้อมทางอาชีพสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งนี้เป็นผลจากการที่นักเรียนกลุ่มทดลอง ได้รับการรักษาเชิงจิตวิทยาทางอาชีพแบบกลุ่มที่มีกิจกรรมที่ช่วยพัฒนาความพร้อมทางอาชีพด้านทัศนคติต่ออาชีพและด้านการประเมินความสามารถทางอาชีพ ตามทฤษฎีการปรึกษาเชิง

จิตวิทยาทางอาชีพแบบกลุ่มตามแนวพัฒนาการของซูเปอร์ (Super, 1940) และเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาความพร้อมทางอาชีพตามรูปแบบของไครท์ส (Crites, 1981) ซึ่งเน้นกระบวนการประเมินตนเอง (Self Appraisal) ทั้ง 3 ด้าน คือ การประเมินปัญหา (Problem Appraisal) เป็นการประเมินปัญหาที่เกิดขึ้นของนักเรียนกลุ่มทดลอง ด้านการประเมินบุคคล (Person Appraisal) เป็นการประเมินคุณลักษณะต่างๆ ของบุคคลโดยใช้แบบทดสอบทดสอบทางจิตวิทยาหรือจากข้อมูลอื่น ๆ ทางสังคมและการประเมินเหตุการณ์ล่วงหน้า (Prognostic Appraisal) เป็นการนำข้อมูลที่ได้จากการประเมินบุคคล มาเป็นพื้นฐานในการประกอบอาชีพในอนาคต โดยให้สมาชิกกับสมาชิกและสมาชิกกับผู้นำกลุ่มมีปฏิสัมพันธ์กัน (Interaction) โดยผู้วิจัยได้เน้นกิจกรรมตามรูปแบบการปรึกษาเชิงจิตวิทยาทางอาชีพแบบกลุ่มตามแนวของไครท์สที่จะช่วยส่งเสริมให้นักเรียนมีทัศนคติที่ดีในการเลือกอาชีพ การมีอิสระในการเลือกอาชีพที่ไม่ขึ้นอยู่กับบุคคลหรือองค์ประกอบใด ๆ การมีความเข้าใจที่ถูกต้องในกระบวนการตัดสินใจเลือกอาชีพ และมีหลักการในการเลือกอาชีพตลอดจนสามารถตัดสินใจเลือกอาชีพได้ นอกจากนี้ยังมีกิจกรรมที่ส่งเสริมให้นักเรียนกลุ่มทดลองได้รู้จักตนเองว่า มีความถนัด ความสนใจ ความสำเร็จ และบุคลิกภาพเป็นอย่างไร เหมาะสมกับอาชีพใด มีความรู้ข้อมูลข้อสนเทศเกี่ยวกับอาชีพ รู้จักโลกของงานลักษณะของงานประเภทต่าง ๆ ตลอดจนรู้ความต้องการของตลาดแรงงาน อัตราค่าจ้าง และความก้าวหน้าในการทำงาน นักเรียนสามารถนำความรู้เกี่ยวกับตนเองซึ่งเป็นข้อมูลส่วนตัว และโลกของงาน ข้อมูลทางอาชีพมาพิจารณาเพื่อตั้งเป้าหมายในการเลือกอาชีพของตนเอง แล้วนำเป้าหมายนั้นมาวางแผนการปฏิบัติเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ตลอดจนสามารถนำความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับตนเอง และโลกของงานมาแก้ไขปัญหาในการเลือกอาชีพได้

กระบวนการและกิจกรรมที่ใช้มีวัตถุประสงค์ที่ชัดเจนที่จะช่วยส่งเสริมให้บุคคลสามารถตัดสินใจเลือกอาชีพได้อย่างมีหลักเกณฑ์ และมีแนวทางในการปฏิบัติ เพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ และมีเป้าหมายของชีวิตจากการได้ตั้งเป้าหมายระยะสั้น และระยะยาวซึ่งสอดคล้องกับหลักการปรึกษาเชิงจิตวิทยาทางอาชีพของ บุษเชอร์ (Butcher, 1982 อ้างถึงใน สมศักดิ์ สีดากุลฤทธิ์, 2532) ที่ว่าการปรึกษาเชิงจิตวิทยาทางอาชีพแบบกลุ่ม เป็นการช่วยให้สมาชิกในกลุ่มได้มีการพัฒนาความเข้าใจตนเอง รู้จักตนเอง และช่วยให้ได้เข้าใจโลกของงานอาชีพ ตลอดจนได้ผสมผสานการเข้าใจตนเองและเข้าใจโลกของงานเพื่อสามารถวางแผนการวางแผนทางอาชีพของตนเอง

สามารถแก้ไขปัญหาทางอาชีพได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การเื้อต่อพัฒนาการทางอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ซึ่งสมาชิกอยู่ในกลุ่มวัยรุ่น ในช่วงของการสำรวจตนเอง และแสวงหาข้อมูลทั้งทางการศึกษาและทางอาชีพ และข้อมูลส่วนตัวมาใช้ในการพิจารณาเลือกอาชีพตามทฤษฎีพัฒนาการทางอาชีพของ ซูเปอร์ (Super, 1975) ซึ่งสิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ มีส่วนช่วยให้บุคคลสามารถวางแผน และตัดสินใจเลือกอาชีพได้อย่างเหมาะสมแก่ตนเอง และมีหลักการเป็นการส่งเสริมให้สมาชิกได้มีความพร้อมทางอาชีพเพิ่มขึ้น

ผู้วิจัยได้ใช้กระบวนการปรึกษาเชิงจิตวิทยาทางอาชีพ แบบกลุ่มตามแนวของไครท์ส (Crites's Model of the Comprehensive Group Career Counseling) ที่เน้นกระบวนการพัฒนาการเตรียมความพร้อมทางอาชีพ โดยเน้นให้มีการปฏิสัมพันธ์กันระหว่างสมาชิกกับสมาชิก และสมาชิกกับผู้นำกลุ่ม ให้มีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ ความรู้สึก ความคิดเห็นในบรรยากาศที่เป็นมิตร เื้ออำนวยความสะดวกให้สมาชิกพิจารณาสำรวจตนเองและพิจารณาข้อมูลข้อสนเทศทางการศึกษาและอาชีพทั้งจากการทำแบบทดสอบ แบบสำรวจ และการได้รับประสบการณ์จากสื่อต่าง ๆ ตลอดจนการทัศนศึกษานอกสถานที่ เพื่อส่งเสริมให้สมาชิกมีความพร้อมทางอาชีพ ทั้งด้านการมีทัศนคติต่ออาชีพและด้านการประเมินความสามารถทางอาชีพ ซึ่งครอบคลุมองค์ประกอบของการพัฒนาการทางอาชีพทั้ง 5 ประการคือ

ประการที่ 1 กระบวนการส่งเสริมให้สมาชิกได้รู้จักประเมินตนเอง (Self Appraisal) ซึ่งเป็นกระบวนการแรกๆ ที่ช่วยให้สมาชิกได้รู้จักตนเองจะเน้นที่การเปิดโอกาสให้สมาชิกได้สำรวจความรู้สึก ทัศนคติ และค่านิยมของตนเองในบรรยากาศที่เป็นมิตร ได้ทำความรู้จักคุ้นเคยกันมากขึ้น ทำให้เกิดความไว้วางใจในกลุ่ม กระบวนการปรึกษาเชิงจิตวิทยาทางอาชีพในช่วงแรกนี้ช่วยให้สมาชิกได้รู้จักกันมากยิ่งขึ้น เกิดความคุ้นเคยและไว้วางใจกัน โดยใช้กิจกรรมเพื่อนฉัน ฉันคือใคร (1) ฉันคือใคร (2) ความสนใจของฉัน ความถนัดของฉันและกิจกรรมตัวฉันเอง สมาชิกได้รู้จักเพื่อนในกลุ่มมากขึ้น กล้าที่จะแสดงความคิดเห็นและมีความไว้วางใจกลุ่ม เช่น สมาชิกคนหนึ่งพูดว่า "มาเข้ากลุ่มกับพี่ลูกแก้ว (ผู้วิจัย) ครั้งนี้ทำให้ได้รู้จักเพื่อนมากยิ่งขึ้น เช่น รู้ว่าไทยชอบกินส้มตำ ตีชอบร้องคาราโอเกะ" สมาชิกอีกคนเสริมว่า "และได้รู้ว่า เอ็กซ์ เป็นลูกสาวผู้ใหญ่บ้าน" สมาชิกอีกคนพูดว่า "เราเพิ่งรู้ว่าผึ้งเป็นคนกรุงเทพฯ ไม่ค่อยพูด และไม่เคยพูดภาษาอีสาน เราคิดว่าผึ้งเป็นคนหยัง แต่มาได้คุยกันคุยกัน จึงรู้ว่าผึ้งไม่ใช่คนหยังเลย"

สิ่งที่ได้จากการเข้ากลุ่มจากคู่ของฝั่งทำให้สมาชิกคนหนึ่งพูดว่า "ผมว่าเมื่อเราพบเห็นคนอื่น เราอย่ามองคนอื่นแล้วว่า เขา ควรลองคบเขาก่อน"

ในช่วงที่ผู้วิจัยให้สมาชิกบอกวัตถุประสงค์ของการเข้ากลุ่มเพื่อทราบปัญหา และความต้องการของแต่ละคน สมาชิกได้แสดงความไว้วางใจกลุ่มโดยเปิดเผยฐานะทางครอบครัวให้คู่ของตนเองแนะนำในกลุ่มใหญ่ว่า "เพื่อนของฉันชื่อกล้าบ้านอยู่หลังวัดโพธิ์ชัย ชอบเล่นกีฬา พ่อมีอาชีพขับสามล้อ แม่ขายผักที่ตลาด ที่มาเข้ากลุ่มเพราะอยากรู้ว่าเรียนสายอาชีพเป็นอย่างไร อยากรเรียนก่อสร้างเพราะจะได้มีงานทำเร็ว ๆ หาเงินช่วยพ่อส่งน้อง" ผู้วิจัยช่วยให้สมาชิกได้เห็นการเปิดเผยตนเองของกล้าที่ไว้วางใจกลุ่มแล้ว เรื่องส่วนตัวให้กลุ่มฟัง จากนั้นสมาชิกกล้าที่จะเปิดเผยตนเองมากขึ้น สมาชิกคนหนึ่งบอกว่า "จริง ๆ แล้วหนูไม่อยากเรียนพาณิชย์เลย อยากรเรียนอิเล็กทรอนิกส์ แต่พ่อแม่ไม่ชอบกลัวเสียคนไม่เข้าเรียน และห่วงหนูเพราะมีแต่เพื่อนผู้ชาย" ผู้วิจัยเอื้ออำนวยให้สมาชิกได้แสดงความรู้สึกกับสมาชิกคนดังกล่าว สมาชิกคนหนึ่งบอกว่า "เราว่าหากดีไปชี้แจงและบอกพ่อแม่ให้รู้ว่าดีไม่ชอบเรียนพาณิชย์จริง ๆ เราเห็นผู้หญิงเรียนตั้งเยอะนะพ่อแม่ก็อาจจะยอมก็ได้" สมาชิกอีกคนเสริมว่า "เราต้องมีเหตุผลและหาความรู้ก่อนนะว่าเราจะเรียนได้มั้ย จะสอบได้รึเปล่า" สมาชิกหลายคนเห็นด้วย สมาชิกอีกคนบอกว่า "เราว่านะพวกเราน่าจะเลือกเรียนตามที่เราชอบ เราถนัด ไม่ควรเลือกตามเพื่อน อาจทำให้ผิดหวังได้"

สมาชิกได้มีโอกาสนำข้อมูลป้อนกลับและได้สำรวจทัศนคติ ค่านิยม ทำให้ได้รู้จักตนเองมากขึ้น เกี่ยวกับเขาวนปัญญา บุคลิกภาพ ความสนใจ ความถนัดของตนเองจากการทำแบบทดสอบและแบบสำรวจต่าง ๆ ทำให้ได้รู้จักตนเอง ตามสภาพที่เป็นจริง และได้พัฒนาสัมพันธภาพกับสมาชิกคนอื่น ๆ ในกลุ่ม

ผู้วิจัยสังเกตเห็นว่าสมาชิกมีการพัฒนาสัมพันธภาพ จากในช่วงแรก ๆ พฤติกรรมที่แสดงออก พุดคุยธรรมดา แต่ในช่วงทำกิจกรรม สมาชิกใส่ใจต่อเพื่อน ๆ ในกลุ่มมากขึ้น เมื่อผู้วิจัยเปิดโอกาสให้แสดงความรู้สึกที่มีต่อการเข้ากลุ่มครั้งนี้ สมาชิกคนหนึ่งบอกว่า "ผมอยากบอกกล้าครับ ว่าอยากให้การกล้าตั้งใจเรียนมากขึ้นจะได้สอบเข้าเรียนสายอาชีพได้" สมาชิกอีกคนพูดว่า "อยากให้การกล้าตั้งใจไปคุยกับพ่อแม่บอกเหตุผล คิดว่าท่านคงจะเห็นใจ แต่ต้องพูดดี ๆ นะ" ผู้วิจัยจึงเอื้ออำนวยให้สมาชิกได้กล่าวขอบคุณและให้กำลังใจกัน

การเข้ากลุ่มครั้งที่ 1 ถึง ครั้งที่ 6 สมาชิกได้สำรวจปัญหา และความต้องการของ ตนเองได้ทำแบบทดสอบ และแบบสำรวจ เพื่อที่จะได้รู้จักตนเองตามสภาพความเป็นจริงด้วย ก้อย เป็นสมาชิกคนหนึ่งของกลุ่ม บอกปัญหาของตนเองว่า "ไม่รู้ว่าจะเรียนอะไรดี แม่อยากให้เรียนต่อ สายสามัญ พี่สาวบอกว่าเรียนพาณิชยต์ดีกว่า" อ้อฟบอกว่า "อยากเรียนแผนกอิเล็กทรอนิกส์ แต่ไม่รู้ ว่าเรียนแล้วจะไปทำงานอะไร พ่อผมว่าเรียนไฟฟ้า เงินเดือนดีกว่า" ตี๋ กล่าวว่า "หนูไม่ อยากเรียนพาณิชยต์เลยคะ พ่อกับแม่อยากให้เรียนพาณิชยต์ แต่หนูอยากเรียนแผนกอิเล็กทรอนิกส์ เห็นเพื่อนรุ่นพี่เขาเรียนได้เรียนคอมพิวเตอร์ด้วย หนูชอบ" สมาชิกคนอื่น ๆ มีปัญหาคล้าย ๆ กัน คือ ยังตัดสินใจไม่ได้ว่าจะเลือกเรียนอะไร อยู่ในกลุ่มผู้ที่ยังตัดสินใจไม่ได้ (Undecided) ผู้วิจัย ได้เื้อ้อำนวยให้สมาชิกได้ช่วยกันหาสาเหตุของปัญหาของสมาชิกแต่ละคน ก้อยบอกว่า "หนูไม่รู้ว่าจะตัดสินใจอย่างไร ว่าจะไปหมด กลัวว่าเรียนสายสามัญจบแล้วสอบเอ็น ๓ ไม่ติด จะเรียน พาณิชยต์ก็กลัวสอบเข้าไม่ได้" แสดงให้เห็นว่า ก้อยมีความวิตกกังวลเกี่ยวกับการตัดสินใจในการ เรียน ผู้วิจัยชวนให้สมาชิกคนอื่น ๆ ได้ช่วยเหลือก้อยให้หาสาเหตุที่แท้จริงของปัญหาตนเอง เอ็กซ์ บอกว่า "ตอนนี้ก้อยกลัวสอบเข้าพาณิชยต์ไม่ได้ หรือว่าก้อยตัดสินใจไม่ได้ว่าจะเรียนต่อ ม.4 หรือ เรียนสายอาชีพ" สมาชิกในกลุ่มช่วยกันวิเคราะห์ปัญหาของตนเองว่าเกิดจากอะไร ปัญหาของก้อย เกิดจากการวิตกกังวลว่าจะสอบเข้าพาณิชยต์ไม่ได้ จากการช่วยกันวิเคราะห์ปัญหา ก้อยบอกว่า "จริง ๆ แม่เขาก็ไม่ได้บังคับให้เรียนสายสามัญหรือ แต่กลัวสอบเข้าสายอาชีพไม่ได้ เพราะ เขาว่าสอบเข้ายาก มีคนสอบมาก " ปัญหาของสมาชิกคนอื่น ๆ เช่น อ้อฟ และตี๋ เป็นปัญหาที่ เกิดจากการขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับ การศึกษาสายอาชีพและโลกของงาน ในการเรียน สายอาชีพแผนกอิเล็กทรอนิกส์ และแผนกไฟฟ้า

หลังจากที่สมาชิกได้เข้ากลุ่มการปรึกษาเชิงจิตวิทยาทางอาชีพแบบกลุ่ม และทำกิจกรรม ครั้งที่ 1 ถึงครั้งที่ 6 แล้วสมาชิกได้รู้จักตนเองและมีความเข้าใจในตนเองมากขึ้น ได้รู้จักตนเอง จากการทำการทดสอบ การได้รับข้อมูลย้อนกลับ ได้รับรู้ตนเองตามสภาพที่เป็นจริง เช่นในช่วง หนึ่งของการร่วมกิจกรรม สมาชิกคนหนึ่งกล่าวว่า "ที่ผมได้เกรดน้อย เพราะตอนเรียน ม.2 ผม เล่นมากไป ได้หนึ่งนี้แหละ ช่วยดึงผมไม่ให้ไปกับพวกที่ชอบเล่น" ผู้วิจัยเื้อ้อำนวยให้แบงค์ บอก ความรู้สึกที่มีต่อหนึ่ง "เราขอบใจเพื่อนที่ช่วยเหลือเรา" หนึ่งยิ้มและบอกว่า "ไม่เป็นไร" ผู้นำ กลุ่มชี้ให้สมาชิกได้เห็นความรู้สึกที่ดีต่อกัน ความสัมพันธ์ของเพื่อน

การรู้จักตนเองด้านบุคลิกภาพ ต้มบอกว่า "ผมเพิ่งรู้ว่าไม่มีบุคลิกภาพ ต้องการช่วยเหลือผู้อื่นมันเป็นอย่างไครับ" ผู้วิจัยเอื้ออำนวยให้สมาชิก แสดงความรู้สึกที่มีต่อหนึ่ง ตี บอกว่า "จริง ๆ แล้วเรา ก็ไม่ค่อยชอบหนึ่งหรือในตอนแรก เพราะหนึ่งไม่พูดแต่พอเข้ากลุ่มแล้วรู้สึกว่าการช่วยเหลือเพื่อนดี ต้มช่วยพวกเรานะ ตอนที่มาสมัครเข้ากลุ่มไง ต้มพาเรามาหาพี่ลูกแก้ว (ผู้วิจัย) ที่ห้องแนะแนว หนึ่งช่วยพวกเราให้ได้เข้ากลุ่มไง" สมาชิกได้มีโอกาสช่วยเหลือกันแสดงความคิดเห็นและให้ข้อมูลป้อนกลับ แนน บอกว่า "ก้อยสนใจเรียนพาณิชย์อยู่แล้ว น่าจะเรียนได้เพราะมีบุคลิกภาพชอบความเป็นระเบียบก้อยทำงานสะอาด สมุดเรียบร้อย กับความสนใจงานเสมียน เอกสาร และตัวเลข"

สมาชิกมีความกระตือรือร้นเกี่ยวกับปัญหาของตนเอง เมื่อได้พิจารณาจากการได้ทำแบบทดสอบ และได้ข้อมูลจากกลุ่ม ตั้งคำถามที่ว่า "ผมว่าผมรู้แล้วละว่าจะเลือกเรียนอะไร จริง ๆ แล้วผมเรียนสายสามัญแล้วไปไม่รอดว่าจะมาเรียนสายอาชีพแล้วละ" สมาชิกอีกคนพูดว่าแต่ละครั้งแต่น่าจะดูว่าขยันรักเปล่าด้วย" สมาชิกคนหนึ่งพูดว่า "จริงๆ แล้วตอนผมเรียน ม.1 เกรดเฉลี่ยได้ 2 กว่าทุกเทอม มาตอน ม.2 ผมเล่นกับเพื่อนไม่สนใจเรียนเลยได้เกรดน้อย มาเฉลี่ย 5 เทอม จึงได้ไม่ถึง 2.00" ผู้วิจัยให้สมาชิกได้สนทนาค้นหาสาเหตุของการได้เกรดเฉลี่ยน้อย และช่วยกันหาทางแก้ไขให้กำลังใจกันสมาชิกคนหนึ่งบอกว่า "ผมอยากบอกแวงค์ครับ" ผู้วิจัยให้สมาชิกบอกกับแวงค์ "เราอยากบอกแวงค์คืออย่าเล่นมากเหลือเวลาไม่เท่าไรจะสอบแล้ว" สมาชิกอีกคนพูดว่า "ขอให้ตั้งใจเรียนขึ้น เรื่องอื่น ๆ เก็บไว้ก่อน" สมาชิกอีกคนบอกว่า "ที่พวกเราสอบได้เกรดเฉลี่ยน้อยเพราะเราไม่ค่อยสนใจเรียน เมื่อก่อนผมนั่งข้างหลัง ได้หนึ่ง (จับมือเพื่อนชื่อหนึ่ง) นี่แหละถึงให้ผมมานั่งหน้า และไม่ไปกับพวกชอบเล่น เกรดเทอมนี้ของผมจึงดีขึ้น" ผู้วิจัยจึงชวนให้สมาชิกได้ขอบคุณ และให้กำลังใจกัน

จะเห็นได้ว่าสมาชิกแต่ละคนมีปฏิสัมพันธ์กัน มีการให้ข้อมูลป้อนกลับและยอมรับฟังความคิดเห็นจากสมาชิกคนอื่น ๆ ในการวางแผน และกำหนดเป้าหมายทางอาชีพ (วัชรีย์ ทรัพย์มี, 2520 ; Tolbert, 1974)

ประการที่ 2 กระบวนการส่งเสริมให้สมาชิกมีความรู้เกี่ยวกับอาชีพ (Occupational Information) เพื่อให้สมาชิกมีความรู้เกี่ยวกับโลกกว้างทางการศึกษาและอาชีพ ตลอดจนได้รู้จักโลกของงานอาชีพ โดยได้ข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะของงาน ความก้าวหน้าของงาน ความต้องการของตลาดแรงงานและอัตราค่าจ้าง ได้แก่ กิจกรรมแนวทางการศึกษาต่อสายอาชีพโลกกว้างทางอาชีพ 1 และ โลกกว้างทางอาชีพ 2 ทำให้สมาชิกมีโลกทัศน์ทางอาชีพกว้างขึ้นได้สนทนากับนักศึกษาที่สำเร็จการศึกษาสายอาชีพที่ไปประกอบอาชีพและศึกษาต่อ ตลอดจนได้เยี่ยมชมโรงงาน สถานที่เรียนสายอาชีพ และสถานประกอบการใกล้เคียงเพื่อจะได้ข้อมูลในการใช้วิเคราะห์อาชีพ ได้ทราบลักษณะอาชีพประเภทต่าง ๆ รายได้ ความมั่นคง และความต้องการในตลาดแรงงาน เป็นการส่งเสริมการมีทัศนคติที่ดีต่อการทำงาน (Crites, 1973) สมาชิกได้ความกระจ่างเกี่ยวกับข้อมูลทางอาชีพมากขึ้น ได้มีโอกาสพิจารณาข้อมูลทางการศึกษาและอาชีพ เพื่อนำมาเป็นข้อมูลในการกำหนดเป้าหมายและวางแผนทางอาชีพต่อไป สมาชิกมีความสนใจมากเมื่อผู้วิจัยเชิญนักศึกษาที่สำเร็จการศึกษาสายอาชีพ และกำลังศึกษาอยู่มาคุยกับสมาชิก ต้ม ถามพีเชษฐ์ (รุ่นพี่ที่สำเร็จการศึกษา) ว่า "เรียนอิเล็กทรอนิกส์กับไฟฟ้าต่างกันอย่างไรครับ" พี่เชษฐ์ บอกว่า "เรียนไฟฟ้าจะเกี่ยวกับพวกมอเตอร์ เครื่องกำเนิดไฟฟ้า Power ทั้งหมด ส่วนอิเล็กทรอนิกส์จะเกี่ยวกับอุปกรณ์เทคโนโลยีต่าง ๆ เครื่องใช้ไฟฟ้า คอมพิวเตอร์" ถ้อยถามว่า "พวกพณิชยกรักเรียนคอมฯ เหมือนกันรีเปล่าคะ" พี่จู้ด (กำลังเรียนปวส. อิเล็กฯ) อธิบายว่า "คอมฯ ของพณิชยกรจะเป็นผู้ใช้เครื่อง (User) แต่คอมฯ ที่พวกพี่เรียนจะเรียนการใช้ด้วยเป็นผู้เขียนโปรแกรมคอมพิวเตอร์ (Programmer) และซ่อมด้วย" อ้อพถามว่า "เรียนจบอิเล็กทรอนิกส์ หางานยากมั๊ยครับ" พี่จู้ดบอกว่า "งานอิเล็กทรอนิกส์ หางานง่ายเพราะขณะนี้เทคโนโลยีทุกอย่างใช้ระบบอิเล็กทรอนิกส์หมด โดยเฉพาะผู้หญิงถ้าเรียนอิเล็กทรอนิกส์ จะหางานง่าย อย่างพวกโรงงานผลิตอุปกรณ์หรือประกอบชิ้นส่วนคอมฯ และเครื่องไฟฟ้า จะรับผู้หญิงเพราะงานละเอียด"

จากการร่วมกิจกรรม เพื่อให้สมาชิกได้มีความรู้เกี่ยวกับอาชีพทำให้สมาชิกมีความรู้เกี่ยวกับอาชีพและโลกของงานเพิ่มขึ้นลักษณะของการเรียนต่อสายอาชีพ และสิ่งที่ได้จากการดูวิดีโอทัศน์ ไทยบอกว่า "ผมได้ทราบว่าเมื่อเราเรียนจบชั้นม.3 แล้วสามารถสอบเข้าเรียนต่อ ปวช. และปริญญาสาขาวิศวะได้" ต้มบอกว่า "สิ่งที่ผมได้ในวันนี้ คือได้ทราบว่า การสอบเข้าเรียนแผนกไฟฟ้า ต้องมีพื้นฐานไฟฟ้าเบื้องต้นและคณิตศาสตร์ เรียนแล้วมีการฝึกงานด้วยและได้รู้ว่าจบแล้ว"

ไม่ได้ทำงานการไฟฟ้าเพียงอย่างเดียวตอนแรกผมคิดว่าเรียนไฟฟ้าจบแล้วคงทำงานไฟฟ้า จริง ๆ แล้วไปทำอาชีพอื่นได้ตั้งเยอะครับ" หนึ่งเสริมว่า "ครับผมก็คิดเหมือนต้มและนึกว่าเรียนอิเล็กทรอนิกส์จบแล้วจะไปซ่อมวิทยุโทรทัศน์ เพิ่งรู้ว่าไปทำงานการสื่อสารหรือทำงานบริษัทก็ได้" ผู้บอกรว่า "การเข้ากลุ่มวันนี้ ทำให้หนูได้รู้ว่า มีที่เรียนที่ไหนบ้างและเขาเรียนกันยังไง ได้มีความรู้เกี่ยวกับเรื่องการสอบเข้าเรียนต่อ" หนึ่งบอกรว่า "หนูเพิ่งรู้ว่าการเรียนแผนกพาณิชย์ มีสาขาการขาย การตลาด การบัญชี และคอมพิวเตอร์" เอ็กซ์เสริมว่า "มีสาขาเลขานุการ การจัดการ การโฆษณาประชาสัมพันธ์ ด้วย"

เมื่อไปทัศนศึกษาที่โรงงานสุราจังหวัดหนองคาย โรงนมแม่โขงรอยัล สถานีไฟฟ้าย่อยจังหวัดหนองคาย และร้านยอดช่างวิทยุโทรทัศน์ สมาชิกได้รู้จักโลกของงานอาชีพและเข้าใจสภาพที่เป็นจริงของการทำงาน สมาชิกคนหนึ่งบอกรว่า "ได้ไปเห็นการทำงานของพนักงานในโรงงานและลักษณะงานอย่างทีสถานีไฟฟ้าย่อย หนูว่าได้ประโยชน์มากทำให้รู้ว่ามืออาชีพต่าง ๆ อีกเยอะ" ไทยบอกรว่า "ผมได้มีประสบการณ์ในการไปดูโรงเหล้า" (สมาชิกหัวเราะ) กลับบอกรว่า "ไทยเขาเมากรลินครับ" ไทยบอกรว่า "ผมคุยกับพี่ชายชัช ลูกศิษย์พี่ที่ทำงานที่นั่น พี่เขาจบก่อสร้างทำไมเขาไปทำงานฝ่ายช่างได้ครับ" ออฟตอบแทนผู้วิจัยว่า "พี่เขาก็ออยู่ฝ่ายช่างได้ซิ เขาเป็นช่างก่อสร้างก็ดูแลอาคารโรงเหล้าไง"

หนึ่งว่า "หนูอยากเข้าไปดูโรงนมแม่โขงรอยัลนานแล้ว มีโอกาสเข้าไปดูเขาทำงานดีจังเลยคะ เขามีถังเก็บน้ำใหญ่มาก พนักงานโรงนมก็สวย" (สมาชิกหัวเราะ) ติบอกรว่า "ที่ร้านยอดช่าง เขารับคนที่จบไปเป็นช่าง หนูเห็นเขาทำงานน่าสนใจจะคะประกอบเครื่องวีดีโอเร็วมาก" หนึ่งบอกรว่า "ไปทัศนศึกษาครั้งนี้ได้ประโยชน์มากครับไปเห็นการทำงานของคนที่มืออาชีพต่างกันเห็นแล้วผมอยากทำงานการสื่อสารหรืองานไฟฟ้า" ก้อยว่า "เราน่าจะไปบอย ๆ นะคะ สนุกดี หนูเห็นเขาทำงานโรงนมแต่งตัวสวยจัง อยากทำงานโรงนมบ้างคะ" (สมาชิกหัวเราะ)

ประการที่ 3 กระบวนการที่ช่วยส่งเสริมให้สมาชิก สามารถตั้งเป้าหมายในการเลือกอาชีพ (Goal Selection) เป็นกิจกรรมในการเข้ากลุ่มครั้งที่ 10 และ 11 เพื่อให้สมาชิกได้นำข้อมูลส่วนตัว และข้อมูลทางอาชีพ มาพิจารณาในการตั้งเป้าหมายทางอาชีพ โดยฝึกตั้งเป้าหมายอาชีพระยะสั้น และระยะยาว ได้แก่กิจกรรม คนอย่างไรที่นายจ้างต้องการ และกิจกรรมการเข้า

สู่โลกกว้างทางการศึกษาสายอาชีพ กิจกรรมจะส่งเสริมให้สมาชิกตั้งเป้าหมายในการเลือกอาชีพ โดยได้วางแผนในระยะสั้น เพื่อสอบเข้าศึกษาต่อสายอาชีพ และวางแผนระยะยาวในการประกอบอาชีพ โดยนำข้อมูลส่วนตัว มาพิจารณาพร้อมกับข้อมูลทางอาชีพ (Crites, 1981)

สมาชิกได้ควิดิทัศน์ สัมภาษณ์ สถานประกอบการแล้วสนทนาเกี่ยวกับคนอย่างไรที่ นายจ้างต้องการ สมาชิกได้แสดงความคิดเห็นว่า "หนูว่า คนที่นายจ้างต้องการควรจะเป็นคนที่มีความซื่อสัตย์ ตรงต่อเวลา และมีความรับผิดชอบ" หนึ่งบอกว่า "ผมว่าอีกอย่างที่ควรจะมีคือ ต้องทำตัวให้ขยันและหาความรู้เสมอ" เอ็กซ์บอกว่า "มีมนุษยสัมพันธ์ มีน้ำใจ ยิ้มแย้ม แจ่มใสค่ะ"

สมาชิกได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับความสำคัญของการตั้งเป้าหมายอาชีพว่า หนึ่งบอกว่า "เราจะได้มีเป้าหมายที่แน่นอน" เอ็กซ์บอกว่า "ทำให้เราไม่เกิดการเปลี่ยนแปลงอะไรบ่อยๆ จะได้มีทางที่จะเดินไป ตามที่เราได้ตั้งเป้าเอาไว้" ตัมเสริมว่า "ทำให้เราเดินไปตามทางไม่ สะเปะสะปะ" ก้อยว่า "ใช่ค่ะ เราจะได้ประสบความสำเร็จในชีวิต"

สมาชิกสรุปว่าการตั้งเป้าหมายอาชีพมีความสำคัญจะทำให้เราได้ เดินไปตามทางที่เรา ตั้งเป้าหมายไว้

สมาชิกได้ฝึกตั้งเป้าหมายอาชีพของตนเอง จากการที่ผู้วิจัยได้ให้ความรู้และทักษะในการตั้งเป้าหมายทางอาชีพ ไทยบอกว่า "ผมตั้งเป้าหมายระยะสั้นไว้ว่าจะสอบเข้าเรียนแผนก ก่อสร้าง และตั้งเป้าหมายระยะยาวว่า เมื่อจบ ปวช. จะสอบเรียนต่อจนถึงระดับปริญญาตรี" ตัมบอกว่า "ตั้งเป้าหมายว่าจะเรียนอิเล็กทรอนิกส์ เป็นเป้าหมายระยะสั้น และตั้งระยะยาวไว้ว่าจะเรียนต่อ ปวส. และปริญญาตรี ตอนนี้ต้องเตรียมอ่านหนังสือก่อน" หนึ่งบอกว่า "ตั้งเป้าหมาย จะเรียนพาณิชย์และอยากทำงานธนาคาร จะเตรียมตัวอ่านหนังสือเพื่อสอบเข้าเรียนพาณิชย์ให้ได้"

ประการ 4 กระบวนการที่ช่วยส่งเสริมให้สมาชิกวางแผนอาชีพ (Planning) เพื่อให้สมาชิกได้วางแผน ทางด้านการศึกษาและอาชีพ เป็นแนวปฏิบัติให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ กิจกรรมการฝึกตั้งเป้าหมายอาชีพ และกิจกรรมการเข้าสู่โลกของงาน ลักษณะของกิจกรรมจะส่งเสริมให้สมาชิกได้นำเป้าหมายที่ตนเองวางไว้มาวางแผนเพื่อปฏิบัติเพื่อเป็นแนวทางในการศึกษา และประกอบอาชีพเป็นการเน้นให้สมาชิกได้วางแผนเพื่อให้บรรลุตามเป้าหมายที่วางไว้จากการให้ ข้อมูล และข้อสนเทศทางการศึกษาอาชีพมาผสมผสานกับสภาพความเป็นมาของตนเอง สมาชิกได้

บอกสิ่งที่ได้จากการเข้ากลุ่มว่าไทยบอกว่า "ได้รู้เกี่ยวกับการเตรียมตัวในการฝึกงานและงานเตรียมตัวในการเรียน" ต้มบอกว่า "ได้ทราบวิธีการเรียนข้อมูลเกี่ยวกับสาขาที่เราจะเลือกเรียนจะได้ตัดสินใจได้ถูก" หนึ่งบอกว่า "ได้เตรียมตัวในการเรียน" ผึ้งบอกว่า "ทำให้ได้ความรู้เพื่อจะได้ไปตั้งเป้าหมายในการเรียนต่อไป" ก้อยบอกว่า "ได้ตั้งเป้าหมายเตรียมตัววางแผนที่จะเรียนต่อ"

จากการที่เข้าร่วมกิจกรรมครั้งที่ 12 และ 13 ทำให้สมาชิกรู้สึกชัดเจนในเป้าหมายของตนเองมีความรู้เกี่ยวกับการศึกษาต่อสายอาชีพเพิ่มขึ้นจากคำพูดของสมาชิกต่อไปนี้ หนึ่งบอกว่า "ผมได้รู้ว่าเมื่อจบปวช. แล้ว จะไปเรียนอะไรและที่ไหนได้บ้าง"

ผึ้งบอกว่า "หนูพอเห็นอนาคตของตัวเองแล้วคะหนูอยากเรียนพาณิชย์เพราะหนูชอบและคิดว่าตนเองอยากเรียนคอมพิวเตอร์ พี่นกคุยให้ฟังว่าจบแล้วไปทำงานได้ตั้งหลายอย่าง หนูอยากทำงานธนาคาร"

ประการที่ 5 กระบวนการที่ช่วยส่งเสริมการแก้ปัญหาทางอาชีพ (Problem Solving) กิจกรรมในการเข้ากลุ่มครั้งที่ 14 และ 15 ได้แก่ กิจกรรม การศึกษารายกรณี และกิจกรรม การสนทนา เพื่อให้สมาชิกได้นำความรู้ ความเข้าใจ จากข้อมูลทางอาชีพและข้อมูลทางการศึกษา การฝึกตั้งเป้าหมายอาชีพ และการได้วางแผนการทางอาชีพมาฝึกแก้ไขปัญหาทางอาชีพ จากกรณีศึกษาและปัญหาของสมาชิกในกลุ่มซึ่งกิจกรรมนี้ จะช่วยให้สมาชิกในกลุ่มได้มีโอกาสแสดงความคิดเห็นและมีส่วนร่วมในการช่วยกันแก้ไขปัญหาทางอาชีพ ในช่วงกิจกรรมสนทนา หลังจากสมาชิกได้ช่วยกันแก้ปัญหาในกลุ่มก่อนจากกัน ผู้วิจัยได้ให้สมาชิกกล่าวขอบคุณ และให้กำลังใจแก่กันด้วยบรรยากาศที่เป็นมิตร มีสัมพันธ์ไมตรีที่ดีต่อกันและกัน ทำให้บุคคลมีกำลังใจและมั่นใจยิ่งขึ้น (ชูชัย สมितिไกร, 2528)

สมาชิกสามารถนำความรู้ ข้อมูลทางการศึกษาและอาชีพที่ได้จากการเข้าร่วมกิจกรรมครั้งที่ 1 - ครั้งที่ 13 มาใช้ในการแก้ไขปัญหาทางอาชีพของกรณีศึกษาและของตนเองได้ตลอดจนได้มีโอกาสช่วยเหลือเพื่อนสมาชิกในกลุ่มด้วย ดังการสนทนาต่อไปนี้ จากกรณีศึกษาของนภา หนึ่งบอกว่า "ผมว่านภาน่าจะเลือกเรียนสายอาชีพ เพราะนภามีความถนัด สามารถซ่อมวิทยุเองได้" ไทยบอกว่า "ผมเห็นด้วยกับหนึ่ง เพราะงานก็มีรออยู่" กอล์ฟบอกว่า "เรียน ปวช. ก็เทียบกับ

ม.6 เราจะไปเรียนต่อสายอื่น ๆ ก็ได้" ก้อยบอกว่า "เราควรเลือกในสิ่งที่เราถนัด" หนึ่งบอกว่า "ผมว่านภาเขาสับสนนะครับ" ผู้วิจัยให้หนึ่งช่วยขยายความมาให้กลุ่มฟัง หนึ่งบอกว่า "นภาเขากำลังสับสน เขาชื่นชมพี่สาว เลยอยากเรียนเหมือนพี่สาว และที่แม่พูดแนะนำเขาก็ชอบ แต่ผมว่านภาไม่น่ายึดติดกับพี่สาว เพราะคนเรามีความถนัดไม่เหมือนกัน" ก้อยพูดแซวว่า "เหมือนดีเลยตามใจแม่กล้วยไม้ซะ" (คืออยากเรียนอิเล็กทรอนิกส์ แต่แม่อยากให้เรียนพาณิชย์) สมาชิกหัวเราะ สมาชิกจึงให้กำลังใจ และบอกให้อธิบายรายละเอียดให้แม่ฟังว่าเรียนอิเล็กทรอนิกส์สามารถออกไปประกอบอาชีพได้กว้างขวาง ทั้งส่วนตัว งานในวงการอุตสาหกรรม การสื่อสาร เพราะปัจจุบันทุกอย่างใช้ความรู้ทางอิเล็กทรอนิกส์ จากการดูวิดิทัศน์ มีงานที่น่าสนใจมากมาย ดีบอกเพื่อสมาชิกว่า "ขอบคุณที่ให้กำลังใจ เราจะไปคุยให้แม่ฟังและคงจะชวนเพื่อนเราไปด้วยจะได้เล่ารายละเอียดให้แม่ฟัง" เอ็กซ์บอกว่า "ดีจ้า เราไปด้วย จะได้ไปร้องคาราโอเกะ" สมาชิกหัวเราะ

สมาชิกช่วยกันสรุปเลือกของนภา ทุกคนบอกว่า นภาควรเลือกเรียนสายอาชีพ เพราะเธอมีความถนัดด้านนี้ด้วย และเรียนปานกลาง ทั้งมีงานรออยู่ แม้ก็ชอบด้วยและนภาเองก็ชอบงานด้านนี้ จากนั้นช่วยกันสรุปสิ่งที่ได้จากการเข้ากลุ่ม หนึ่งบอกว่า "เราจะทำอะไร เลือกอะไร ควรขึ้นอยู่กับความสามารถของเราและเป็นสิ่งที่เราชอบและถนัด" หนึ่งบอกว่า "เราไม่ควรติดใจอยู่กับคนอื่น ควรเลือกสิ่งที่เราชอบและถนัด"

สมาชิกมีความชัดเจนในปัญหาของตนเองมากขึ้น ก้อยบอกว่า "ตอนแรกหนูยังตัดสินใจไม่ได้ว่าจะเรียนสายสามัญหรือสายอาชีพ แต่พอได้รู้ว่าตัวเองเรียนไม่เก่ง เกรดได้น้อยถ้าเรียนม.4 คงไปไม่รอด คิดว่าจะเรียนสายอาชีพดีกว่า หนูชอบงานที่เป็นระเบียบ สนใจงานเสมียน เอกสาร ตัวเลข คิดว่าจะเลือกเรียนพาณิชย์ค่ะ" หนึ่งบอกว่า "หนูจะเลือกเรียนพาณิชย์ เพราะตัดสินใจว่าจะเรียนสายอาชีพแต่แรกแต่ก็ใจก็อยากเรียนอิเล็กทรอนิกส์ได้ไปดูแผนกอิเล็กทรอนิกส์แล้วน่าเรียนแต่พอรู้ว่าต้องเรียนตะไบและฝึกงานฝีมือ หนูคงเรียนไม่ได้ เพราะคงเหนื่อยน่าดูและคงเรียนยาก มีเครื่องมือเยอะจัง อีกอย่างแม่เขาก็อยากให้เรียนพาณิชย์ด้วยค่ะ คิดว่าตัวเองคงพอเรียนได้" หนึ่งบอกว่า "ยิ่งไปเห็นแผนกอิเล็กทรอนิกส์และได้คุยกับพี่จู้กับพี่เชษฐ ผมว่าผมจะเลือกอิเล็กทรอนิกส์นี้แหละครับ ผมชอบและคิดว่าเรียนได้ ผมอยากรู้ว่าข้างในคอมพิวเตอร์มีอะไรบ้าง ทำไมจึงเล่นเกมได้" สมาชิกหัวเราะ หนึ่งเสริมว่า "ใช่ครับ ผมตั้งใจที่ได้มาเข้ากลุ่มเพราะพวกผมได้มารู้ว่าเรียนสายอาชีพเขาเรียนกันยังไง และจบไปแล้วไปทำงานอะไรได้บ้าง" แบนค์

บอกว่า "ผมคุณแล้วคงเรียนอิเล็กทรอนิกส์หรือไฟฟ้าไม่ได้ ผมไม่ชอบคำนวณ พี่เขาบอกว่าอังกฤษก็ต้องมีพื้นฐาน ผมไม่เก่งแต่ผมชอบเรียนเกษตร อยากเรียนสิ่งแวดล้อมทางทะเล อยากเป็นนักอนุรักษ์ครับ (สมาชิกหัวเราะ) ผมจะไปสอบเข้าวิทยาลัยเกษตรอูครา"

ไทยบอกว่า "ผมว่าจะสอบเข้าแผนกก่อสร้าง ผมคิดว่าผมน่าจะเรียนได้ เพราะมีความสนใจงานกลางแจ้งและมีความถนัดผมชอบเขียนแบบ แต่กลัวว่าจะสอบเข้าไม่ได้ ผมอยากรู้วิธีว่าจะสอบเข้าได้อย่างไร"

ต้มบอกว่า "ก็อ่านหนังสือและติวกัน เมื่อเรารู้แล้วว่าเราจะเลือกเรียนอะไร ก็หาหนังสือมาอ่าน พี่ผู้จัดบอกว่าต้องอ่านพื้นฐานไฟฟ้าอิเล็กทรอนิกส์เบื้องต้นที่เราเรียนเป็นวิชาเลือกไง" หลังจากนั้นสมาชิกช่วยกันหาวิธีการอ่านหนังสือที่จะไม่หึงวงนอน ในช่วงสุดท้ายผู้นำกลุ่มเอื้ออำนวยให้สมาชิก ได้แสดงความรู้สึกที่มีต่อกันตลอดเวลาที่ร่วมกิจกรรมทั้ง 15 ครั้งและสรุปสิ่งที่ได้จากกลุ่มต้มบอกว่า "ดีใจที่ได้เข้ากลุ่ม ต้องขอใบใจถือ พี่ไปชวนเรามาเข้ากลุ่มผมได้รู้ว่า ตัวเองมีความถนัดอะไรและเรียนอิเล็กทรอนิกส์ แล้วไปทำงานอะไรได้บ้าง" ผิงบอกว่า "ดีใจที่ได้มาเข้ากลุ่มและต้องขอบคุณพี่ลูกแก้ว ที่ชวนพวกเราเข้ากลุ่ม ได้รู้จักตัวเอง ว่าจริง ๆ แล้วเราชอบและถนัดอะไร รู้ว่าควรเรียนอะไรดีได้คุยกับพี่นิก พี่เชษฐ์ และทำให้ตัดสินใจได้ว่าจะเรียนพาณิชย์ มาได้รู้จักเพื่อน ๆ มากขึ้นค่ะและเราชอบใจเพื่อน ๆ ทุกคนที่เป็นกำลังใจให้"ต้มบอกว่า "หนูรู้สึกสบายใจขึ้นเพราะไปเล่าให้แม่กับพ่อฟังว่ามาเข้ากลุ่มกับพี่ลูกแก้ว แล้วเพื่อน ๆ ก็ไปคุยที่บ้านให้พ่อแม่รู้ว่าเรียนอิเล็กทรอนิกส์เป็นยังไง ตอนนั้นหนูตัดสินใจที่จะเลือกเรียนอิเล็กทรอนิกส์ หนูคิดว่าหนูเรียนได้เรียนตะไบหนูก็เรียนได้ค่ะ แม่เขาก็อนุญาตแล้ว ตอนนั้นคงต้องเตรียมตัวสอบเข้าค่ะ" หนึ่งบอกว่า "ผมดีใจมากและขอบคุณพี่ลูกแก้ว และเพื่อน ๆ ทุกคนที่ได้ช่วยเหลือให้ได้เข้าใจเกี่ยวกับการเรียนสายอาชีพ ผมว่าผมเรียนสายสามัญได้ แต่คงไม่ดีนัก เพราะผมอ่อนคณิตศาสตร์ จริง ๆ ผมอยากเป็นวิศวกรพอได้คุยกับพี่ ๆ เรียนจบ ปวช. แล้วไปต่อปริญญาตรีวิศวะที่เทคโนโลยีได้ หรือไม่นั้นก็ต่อ ปวส. เหมือนพี่ผู้จัดมาเข้ากลุ่มทำให้ผมได้คำแนะนำจากพี่ ๆ เพื่อน ๆ" บั้งค์บอกว่า "ผมว่าผมโชคดีที่ได้มาเข้ากลุ่ม และได้รู้ว่าเพื่อน ๆ ในกลุ่มช่วยเหลือและมีน้ำใจต่อกัน ผมขอบคุณพี่ลูกแก้วด้วยครับ"

ผลที่เกิดจากการปรึกษาเชิงจิตวิทยาทางอาชีพแบบกลุ่มและร่วมโปรแกรมกิจกรรมพัฒนาความพร้อมทางอาชีพแสดงให้เห็นว่า การปรึกษาเชิงจิตวิทยาทางอาชีพแบบกลุ่มตามแนวคิดของ

ใคร่ที่สามารถส่งเสริมให้สมาชิกมีความพร้อมทางอาชีพ ทั้งด้านทัศนคติต่ออาชีพและการประเมินความสามารถทางอาชีพช่วยให้มีการรู้จักตนเอง มีความรู้เกี่ยวกับอาชีพ สามารถตั้งเป้าหมายวางแผนอาชีพและตัดสินใจในการเลือกอาชีพได้ จึงสรุปผลการทดลองครั้งนี้ได้ว่าการปรึกษาเชิงจิตวิทยาทางอาชีพแบบกลุ่มเป็นวิธีการหนึ่ง ที่ช่วยให้นักเรียนกลุ่มทดลองที่ได้รับการปรึกษาเชิงจิตวิทยาทางอาชีพแบบกลุ่ม มีคะแนนความพร้อมทางอาชีพเพิ่มขึ้นมากกว่านักเรียนกลุ่มควบคุมที่ไม่ได้รับการช่วยเหลือโดยวิธีใด ๆ และช่วยให้นักเรียนกลุ่มทดลองมีค่าเฉลี่ยของคะแนนความพร้อมทางอาชีพหลังการทดลองสูงขึ้นมากกว่าก่อนการทดลอง

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย